

Ärende: VN/18946/2020

Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister och lagen om fritt bildningsarbete

Lausunnonantajan lausunto

Kommentarer om propositionens paragrafer och specialmotivering.

Bildningsalliansen understöder de allmänna målsättningarna med propositionen med förslag till lagar om ändring av lagen om nationella studie- och examensregister och lagen om fritt bildningsarbete. Förändringarna är i enlighet med den promemoria som uppgjordes av den arbetsgrupp som jobbade med identifiering och erkännande av kunnande inom fritt bildningsarbete (OKM/62/0404/2018). I den poängterade arbetsgruppen betydelsen av att synliggöra det kunnande man uppnår inom den fria bildningen och att detta kunnande ska kunna synliggöras och utvärderas samt ingå i det nationella studie- och examensregistret Koski.

Den här propositionen stöder också de målsättningar det nuvarande regeringsprogrammet har kring att höja befolkningens kompetensnivå så att den främjar sysselsättning och svarar mot det arbetskraftsbehov som finns nu och i framtiden. Det är av betydelse att man kan identifiera och erkänna all form av kunnande. Det här förslaget stöder även de målsättningar man har kring reformen av det kontinuerliga lärandet.

För att kunna föra över utbildningar till Koski databasen ska läroinrättningen kunna beskriva utbildningen, dess omfattning i studiepoäng, när utbildningen avslutats och bedömning av kunnandet. Dessutom krävs det att den studerande anhåller om att få sitt kunnande utvärderat och sina uppgifter registrerade.

Fritt bildningsarbete med sina fem olika läroinrättningsformer har olika former av utbildningar som var på sitt sätt bidrar till att främja individers kunnande. Det är inte ändamålsenligt att all utbildning ska kunna utvärderas och prestationer registreras. Därför är de av speciell betydelse att frivilligheten till att kunna utvärdera kunnandet och registrera prestationer samt studerandes uppgifter kvarstår både för individen och läroinrättningen.

Kunnande ska enligt förslaget bedömas med godkänt/underkänt men att man också kan använda sig av annan skala. Bildningsalliansen motsätter sig inte förslaget men vill påpeka att användning av annan skala än godkänt/underkänt kan bidra till en stor variation mellan olika läroinrättningar och

läroinrättningsformer vilket kan försvåra erkännande av kunnande hos mottagande part, t.ex. annan läroinrättning.

Enligt motiveringarna till förändringen av Lagen av nationella studie- och examensregister (§ 9a/9d) framhåller man att anhållan om att få sina uppgifter registrerade ska ske i början av studierna. Här kunde man förtydliga att anhållan ska ske utgående från de direktiv som den enskilda läroinrättningen/huvudmannen har. Det behöver finnas tydliga instruktioner för den studerande om hur man kan anhålla om att bli utvärderad och få sina uppgifter registrerade i Koski databasen. Man ska inte i efterskott kunna få sitt kunnande utvärderat och sina prestationer bedömda. Processen kring anhållan får inte bli för byråkratisk och betungande för huvudmannen.

Kommentarer om bedömningen av propositionens ekonomiska konsekvenser. Har ni synpunkter på det praktiska genomförandet av lagändringarna, såsom de ekonomiska konsekvenserna som förutsätts för lagringen av uppgifter om utbildningar med fri inriktning?

Reformen kommer att innebära betydande ekonomiska insatser från de enskilda läroinrättningarna, både ifråga om personresurser och arbetstid men också ifråga om ekonomiska satsningar på att utveckla de olika digitala administrations- och kursprogram som används inom de olika läroinrättningsformerna. De digitala programmen ska uppfylla de kriterier som behövs för att på ett smidigt sätt kunna överföra uppgifter från läroinrättningens egna program och register till Koski, endera automatiskt eller manuellt. De program som används inom den fria bildningens olika läroinrättningar varierar och därmed kommer också den ekonomiska satsningen att vara olika.

Det behövs också personalfortbildning för både pedagogisk och administrativ personal så att de kan använda de digitala systemen på ett ändamålsenligt sätt. Dessutom kommer det här att innebära arbete med själva kurs- och läroplaner så att de innehåller kompetensbaserade beskrivningar på kompetensmålen. Det krävs kompetensbaserade beskrivningar för att man inom läroinrättningen ska kunna utvärdera den kompetens som individen uppnått för att sedan registrera den i studie- och examensregistret. De arbetsinsatser och ekonomiska satsningar på att utveckla de digitala system som kommer att krävas av den fria bildningens läroinrättningar i initialskedet borde kompenseras med statsunderstöd.

Kommentarer om bedömningen av propositionens konsekvenser för myndigheterna. Har ni synpunkter på det praktiska genomförandet av lagändringen, såsom de tekniska förutsättningarna för registrering av den frimålade utbildningen eller på att 10 § i lagen om riksomfattande studie - och examensregister (884/2017) och 29 § 2 och 4 mom. om utlämnande av uppgifter ur datalagret inte ska tillämpas på de studieprestationsuppgifter som nämns i propositionen?

Bildningsalliansen understöder förslaget och anser att det är viktigt att inga uppgifter överförs till annan myndighet utan individens eget godkännande till det. Bildningsalliansen anser det viktigt att information från Koski inte kan användas t.ex. av myndighet ifråga om utbetalning av förmåner.

Kommentarer till propositionens övriga konsekvensbedömningar.

Förutom de ekonomiska konsekvenserna för läroinrättningarna kommer reformen att innebära ökat behov av personalfortbildning av både fast anställd lärarpersonal och timlärare. Inom den fria bildningen är speciellt antalet timlärare rätt hög. Inom många medborgarinstitut är den fasta

personalen rätt liten och timplärarna ansvarar för en stor del av undervisningen. Ifall man vill utveckla kurs- och läroplanerna så att de har kompetensbaserade beskrivningar på innehållet behöver man även aktivera timplärarna. Det här kommer att betyda att man behöver anställa timplärarna för att delta i det här utvecklingsarbetet, vilket kommer att betyda kostnader för de enskilda läroinrättningarna.

Kommentarer om bedömningen av propositionens konsekvenser för dataskyddet och informationshanteringen. Har ni synpunkter på det praktiska genomförandet av lagändringarna, såsom den begäran som krävs av den studerande?

Det bör påpekas att den studerande som begär om utvärdering av sitt kunnande och att personens uppgifter överförs till Koski databasen ska göra det i början av studierna och enligt de instruktioner den enskilda läroinrättningen har angående processen. Processen får inte leda till betungande byråkrati för huvudmannen och läroinrättningen behöver kunna få en möjlighet att ge egna direktiv till hur förfarandet av en skriftlig anhållan ska ske

Övriga kommentarer.

Bildningsalliansen understöder propositionen. Förslaget ger den fria bildningen en möjlighet att synliggöra den kompetens man får inom de utbildningar och den verksamhet som sker inom fritt bildningsarbete. Den här processen är också viktig med tanke på reformen kring det kontinuerliga lärandet och de åtgärder som finns inom den livslånga vägledningen. Bildningsalliansen uppskattar att Utbildningsstyrelsen planerar en fortbildning i användningen av Koski för personalen inom den fria bildningen. Bildningsalliansen anser också att det är viktigt att Koski fungerar på svenska och att koder samt termer är korrekta.

Nordin Henrika
Bildningsalliansen rf